

روش تحقیق

به انتظام همنمای طرح تحقیق (پروپوزال) و پایان نامه نویسی

برای کلیه دانشجویان دوره کارشناسی و کارشناسی ارشد دانشگاهها و موسسات آموزش عالی

تألیف

شهلا سهرابی

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرقدس - شهریار

محمد رضا گروسی

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرقدس - شهریار

انتشارات بیشه

سریسده سهرابی، شهلا، ۱۳۴۷
 عنوان و نام پدیدآور: روش تحقیق به انضمام راهنمای طرح تحقیق (پروپوزال) و پایان نامه نویسی / مؤلفان: شهلا
 سهرابی، محمدرضا غروسی
 مشخصات نشر: تهران: بیه، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری: ۲۴۰ ص
 سای: ۷۵۸۷-۰۰۰-۶۷۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 داشت: کتابنامه: ص ۲۳۸
 موضوع: تحقیق ... روس سیاسی
 موضوع: پایان نامه ها - شیوه نامه
 شرح: شرح علمی و فنی اثر علمی و فنی
 ثبت: پروپوزال، محمدرضا، ۱۳۴۹
 رده بندی: ۱۸۰۵۵۶۹
 رده بندی دیگری: ۱۸۰۵۵۶۹
 شماره کتابساز: ۳۰۳۸۲

انتشارات بیت

- عنوان کتاب: روش تحقیق
- مؤلفان: شهلا سهرابی، محمدرضا غروسی
- ناشر: بیه
- نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۳
- شمارگان: ۵۰۰ جلد
- ویراستار فنی و صفحه آرا: لیلا آدینه
- طراح جلد: مهدی قدران
- شابک: ۷-۰۲-۷۵۸۷-۶۰۰-۹۷۸
- قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

مرکز پخش: تهران - شهرقدس - میدان قدس - ساختمان سابق دانشگاه آزاد - پلاک ۱۲۵

کتاب پزواک تلفن: ۴۶۸۶۸۴۷۹ - ۴۶۸۵۲۹۶۴ - ۲۱

تمام حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به پزواک بوده و هرگونه استفاده ستوط به اجازه از پزواک می باشد.

فهرست مندرجات کتاب

۱۴.....	پیش‌گفتار.....
۱۵.....	مقدمه.....
۱۸.....	فصل اول: نقش پژوهش علمی.....
۲۱.....	<u>فصل دوم: علم و کیفیت پژوهش علمی</u>
۲۳.....	تعریف علم.....
۲۳.....	هدف علم.....
۲۴.....	تبیین علمی (رابطه پژوهش با نصیر).....
۲۴.....	ماهیت و تعریف پژوهش علمی.....
۲۶.....	ویژگی های پژوهش علمی.....
۳۰.....	روش علمی.....
۳۱.....	فرآیند تحقیق علمی.....
۳۳.....	<u>فصل سوم: انواع روش های تحقیق</u>
۳۵.....	انواع تحقیق.....
۳۵.....	الف-از منظر هدف.....
۳۵.....	۱. بنیادی.....
۳۶.....	۲. کاربردی.....
۴۰.....	۳. عملی.....
۴۰.....	۴. توسعه ای.....
۴۰.....	ب-از منظر ماهیت و روش گردآوری داده ها.....
۴۰.....	روش تحقیق توصیفی.....
۴۲.....	تحقیق پیمایشی (زمینه ای).....

۴۴	الف-روش مقطعی.....
۴۴	ب-روش طولی.....
۴۵	ج-روش دلفی.....
۴۸	فرآیند انجام تحقیق دلفی.....
۵۲	تحقیق همبستگی.....
۵۵	اقدام پژوهی.....
۵۵	مطالعه موردی.....
۵۶	روش تحقیق علی-مقایسه ای (پس رویدادی).....
۵۷	روش تحقیق آزمایشی.....
۵۷	روش تحقیق تجربی.....
۶۰	روش تحقیق نیمه تجربی.....
۶۱	سایر روش های تحقیق.....
۶۱	روش تحقیق تاریخی.....
۶۵	روش تحقیق فلسفی.....
۶۵	روش تحقیق قوم نگاری.....
۶۶	روش تحلیل محتوا.....
۶۷	فصل چهارم: طرح تحقیق.....
۶۹	انتخاب طرح تحقیق.....
۷۰	انواع طرح های تحقیق.....
۷۰	۱-طرح های تحقیق کمی.....
۷۱	-طرح اکتشافی.....
۷۱	-طرح توصیفی.....
۷۲	-طرح علی.....
۷۲	۲-طرح های تحقیق کیفی.....
۷۲	-طرح تبیینی.....
۷۳	-طرح تفسیری.....
۷۳	-طرح انتقادی.....

عناصر یک طرح نامه (پروپوزال) تحقیق.....	۷۴
چکیده.....	۷۵
مقدمه.....	۷۵
مرور ادبیات تحقیق.....	۷۶
روش شناسی و طرح تحقیق.....	۷۶
فصل پنجم: مراحل تحقیق: (انتخاب موضوع، بیان مسأله و تدوین فرضیه).....	۷۷
مراحل انجام تحقیق.....	۷۹
انتخاب موضوع تحقیق.....	۸۰
ویژگی های موضوع تحقیق.....	۸۱
منابع استخراج موضوع تحقیق.....	۸۲
تعیین مسأله تحقیق.....	۸۳
دلایل نظری و کاربردی تدوین مسأله تحقیق.....	۸۴
ویژگی های مسأله تحقیق.....	۸۴
تدوین مسأله تحقیق.....	۸۶
فرضیه.....	۸۷
تعریف فرضیه.....	۸۷
منابع فرضیه.....	۸۹
ویژگی های فرضیه.....	۸۹
انواع فرضیه.....	۹۰
۱- فرضیه تحقیق.....	۹۰
الف-فرضیه جهت دار.....	۹۰
ب-فرضیه بدون جهت.....	۹۱
۲-فرضیه آماری.....	۹۱
الف- فرضیه صفر.....	۹۱
ب- فرضیه خلاف.....	۹۱
خطاها در آزمون فرضیه آماری.....	۹۳
تدوین فرضیه.....	۹۴

۹۵	فصل ششم: عناصر پژوهش (مفاهیم، متغیر، نظریه)
۹۷	تعریف متغیر
۹۷	مشخصات متغیرها
۹۸	انواع متغیرها
۹۹	متغیر دو ارزشی
۹۹	متغیر چند ارزشی
۹۹	متغیر کمی
۱۰۰	الف- متغیر کمی پیوسته
۱۰۰	ب- متغیر کمی گسسته
۱۰۰	متغیر کیفی
۱۰۰	متغیر مستقل
۱۰۱	متغیر وابسته
۱۰۲	متغیر تعدیل کننده
۱۰۲	متغیر کنترل
۱۰۳	متغیر مزاحم، مداخله گر
۱۰۴	تعاریف مفهومی و عملیاتی
۱۰۵	انواع تعاریف عملیاتی
۱۰۶	الف- تعریف عملیاتی اندازه پذیر
۱۰۶	ب- تعریف عملیاتی تجربی (آزمایشی)
۱۰۷	مفهوم
۱۰۷	انواع مفاهیم
۱۰۸	الف- مفاهیم نظری
۱۰۸	ب- مفاهیم تجربی
۱۰۸	سازه
۱۰۹	نظریه
۱۰۹	نقش نظریه در پژوهش
۱۱۱	فصل هفتم: جامعه و نمونه
۱۱۳	جامعه آماری

۱۱۴	روش های جمع آوری مطالب آماری
۱۱۵	نمونه آماری
۱۱۵	ویژگی نمونه آماری
۱۱۶	شرایط نمونه
۱۱۶	روش های نمونه گیری
۱۱۸	الف- نمونه گیری احتمالی (تصادفی)
۱۱۸	۱. نمونه گیری تصادفی ساده
۱۱۸	نقاط قوت
۱۱۹	نقاط ضعف
۱۱۹	الف- قرعه کشی
۱۲۰	ب- استفاده از جدول اعداد تصادفی
۱۲۱	۲. نمونه گیری منظم (سیستماتیک)
۱۲۲	نقاط قوت
۱۲۲	نقاط ضعف
۱۲۳	۳. نمونه گیری طبقه ای (لایه ای)
۱۲۴	نقاط قوت
۱۲۵	نقاط ضعف
۱۲۵	۱. نمونه گیری خوشه ای (ناحیه ای)
۱۲۶	۲. نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای
۱۲۶	نقاط قوت
۱۲۶	نقاط ضعف
۱۲۶	نحوه کاهش خطا
۱۲۷	ب- نمونه گیری غیر تصادفی (غیر احتمالی)
۱۲۷	۱. نمونه گیری در دسترس
۱۲۷	۲. نمونه گیری هدفدار
۱۲۷	الف- نمونه گیری قضاوتی
۱۲۸	ب- نمونه گیری سهمیه ای
۱۲۸	نقاط قوت

۱۲۸	 نقاط ضعف
۱۲۹	 اندازه و حجم نمونه
۱۲۹	 الف-روش تجربی
۱۳۰	 ب-روش آماری
۱۳۲	 عوامل مؤثر در تعیین حجم نمونه
۱۳۳	فصل هشتم: روش های جمع آوری اطلاعات
۱۳۵	 ۱- کتابخانه
۱۳۵	 فواید استفاده از کتابخانه
۱۳۶	 آشنایی با روش های گردآوری
۱۳۶	 الف-سیستم دی
۱۳۷	 ب-سیستم کنگره
۱۳۷	 طرح کلی رده بندی کتابخانه در سیستم کنگره
۱۳۹	 کارت یا برگ شناسایی کتاب
۱۴۰	 ۲-مشاهده
۱۴۰	 انواع مشاهده
۱۴۰	 ۱-مشاهده ساده (کنترل نشده)
۱۴۰	 الف-با شرکت فعال مطالعه کننده در گروه مورد مطالعه
۱۴۰	 ب-بدون شرکت فعال مطالعه کننده در گروه مورد مطالعه
۱۴۱	 ۲-مشاهده سیستماتیک (کنترل شده)
۱۴۱	 عوامل مؤثر در مشاهده
۱۴۱	 الف-تمایلات شخصی
۱۴۲	 ب-زیرکی و تیزهوشی
۱۴۲	 ج-عوامل محیطی و فرهنگی
۱۴۳	 د-دانش و آگاهی قبلی
۱۴۳	 ه-هدف تحقیق
۱۴۳	 مزایای روش مشاهده
۱۴۴	 معایب روش مشاهده

۱۴۴	۳- مصاحبه
۱۴۵	انواع مصاحبه
۱۴۵	۱. مصاحبه ساختاریافته (منظم)
۱۴۵	۲. مصاحبه ساختاریافته (آزاد)
۱۴۵	۳. مصاحبه نیمه ساختاریافته
۱۴۶	مزایای روش مصاحبه
۱۴۶	محدودیت های روش مصاحبه
۱۴۷	۱. مبنای اعتبار مصاحبه
۱۴۷	۴. پرسشنامه
۱۴۷	مواردی که در تهیه پرسشنامه باید رعایت شود
۱۴۹	انواع پرسشنامه
۱۴۹	۱- پرسشنامه عادی
۱۴۹	الف- پرسشنامه بانام
۱۴۹	ب- پرسشنامه بی نام
۱۵۰	۲- فهرست سؤالات
۱۵۰	۳- راهنمای مصاحبه
۱۵۰	انواع سؤالات پرسشنامه
۱۵۰	الف- سؤالات بسته
۱۵۲	ب- سؤالات باز
۱۵۲	بررسی مقدماتی پرسشنامه
۱۵۳	مزایای پرسشنامه با سؤالات بسته
۱۵۴	معایب پرسشنامه با سؤالات بسته
۱۵۴	تحلیل محتوا
۱۵۷	فصل نهم: آمار و اندازه گیری تحقیق (طبقه بندی اطلاعات)
۱۵۹	طبقه بندی اطلاعات جمع آوری شده
۱۶۰	انواع طبقه بندی
۱۶۰	الف- طبقه بندی اسمی

۱۶۰	ب-طبقه بندی رتبه ای (ترتیبی).....
۱۶۱	ج-طبقه بندی فاصله ای.....
۱۶۲	د-طبقه بندی نسبتی.....
۱۶۲	اندازه گیری.....
۱۶۳	طیف ها با مقیاس های اندازه گیری.....
۱۶۳	انواع مقیاس ها.....
۱۶۳	۱. مقیاس ترتیبی.....
۱۶۶	۲. مقیاس رتبه ای.....
۱۶۷	۳. مقیاس گاتمن.....
۱۶۹	۴. مقیاس - شون.....
۱۷۱	روایی.....
۱۷۲	روش های تعیین روایی.....
۱۷۲	الف- روایی محتوا.....
۱۷۲	ب-روایی ملاکی.....
۱۷۲	ج-روایی سازه.....
۱۷۳	پایایی (قابلیت اعتماد).....
۱۷۳	روش های تعیین پایایی.....
۱۷۳	الف- روش باز آزمایی (اجرای دوباره آزمون).....
۱۷۴	ب- روش موازی (استفاده از آزمون های همتا).....
۱۷۴	ج- روش تنصیف (دو نیمه کردن).....
۱۷۴	د- روش آلفای کرونباخ.....
۱۷۵	فصل دهم: تجزیه و تحلیل داده ها و تفسیر اطلاعات
۱۷۶	تجزیه و تحلیل داده ها.....
۱۷۶	داده های کیفی و تحلیل آنها.....
۱۷۸	۱- تلخیص داده ها (مدیریت داده ها).....
۱۷۸	الف- آشنایی با داده های خام و اولیه.....
۱۷۹	ب- تهیه شاخص.....

ج- مرتب کردن و ترتیب داده ها	۱۷۹
۲- عرضه داده ها (تهیه گزارشات توصیفی)	۱۸۰
الف- کشف	۱۸۰
ب- طبقه بندی	۱۸۱
ج- گروه بندی	۱۸۱
۳- نتیجه گیری و تأیید داده ها	۱۸۱
داده های کمی و تحلیل آنها	۱۸۲
الف- داده های پارامتری (آمار پارامتریک)	۱۸۲
ب- داده های ناپارامتری (آمار ناپارامتریک)	۱۸۳
آمار توصیفی	۱۸۵
الف- توزیع فراوانی	۱۸۵
ب- شاخص های مرکزی	۱۸۷
میانگین	۱۸۸
میان	۱۸۹
مد (نما)	۱۹۰
ب- شاخص های پراکندگی	۱۹۳
دامنه تغییرات	۱۹۳
واریانس	۱۹۳
انحراف معیار	۱۹۳
آمار استنباطی	۱۹۴
همبستگی	۱۹۴
شدت همبستگی	۱۹۵
آزمون همبستگی پیرسون	۱۹۶
آزمون همبستگی اسپیرمن	۱۹۷
آزمون کای-دو (رابطه میان متغیرهای اسمی)	۱۹۷
آزمون t (تفاوت های معنی دار بین میانگین های دو گروه)	۱۹۸
تحلیل واریانس ANOVA (تفاوت های معنی دار بین میانگین های چند گروه)	۱۹۸
رگرسیون چند گانه	۱۹۸

۲۰۰	ضمیمه ۱: تهیه و تنظیم پروپوزال
۲۰۱	مقدمه
۲۰۱	تهیه و تنظیم پروپوزال
۲۰۴	عناصر یک طرح نامه (پروپوزال تحقیق)
۲۰۵	عنوان تحقیق
۲۰۵	نوع تحقیق
۲۰۷	اهمیت و ضرورت موضوع تحقیق
۲۰۷	اهداف تحقیق
۲۰۷	هدف اصلی
۲۰۸	اهداف فرعی (پژوه)
۲۰۹	سئوالات تحقیق
۲۰۹	فرضیه ها
۲۱۰	متغیرهای اصلی
۲۱۱	متغیر مستقل یا تاثیر گذار
۲۱۱	متغیر وابسته یا تاثیر پذیر
۲۱۱	متغیر نامربوط یا ناخواسته (مزاحم)
۲۱۲	تعریف عملیاتی متغیر
۲۱۲	پیشینه بررسی موضوع
۲۱۴	روش شناسی
۲۱۴	قلمرو پژوهش
۲۱۴	قلمرو موضوعی
۲۱۴	قلمرو مکانی
۲۱۴	قلمرو زمانی
۲۱۴	شیوه گردآوری اطلاعات
۲۱۶	جامعه آماری و نمونه آماری
۲۱۶	روش نمونه گیری
۲۱۷	حجم نمونه

۲۱۸	روش تجزیه و تحلیل داده ها
۲۲۰	آماده سازی اطلاعات
۲۲۰	طرح آنالیز آماری اطلاعات
۲۲۱	مشکلات و محدودیت های احتمالی در اجرای پژوهش
۲۲۳	ضمیمه (۲): نمونه پروپوزال
۲۳۱	ضمیمه (۳): تهیه و تنظیم مقاله علمی
۲۳۴	ساختار مقاله علمی
۲۳۵	ملاحظات مربوط به تدوین مقاله علمی
۲۳۶	نوشتن فهرست منابع
۲۳۷	پیوست ها
۲۳۸	منابع و مؤخذ

پیشگفتار

کتاب روش تحقیق به عنوان یک منبع درسی برای دانشجویان، اساتید و افرادی که قصد انجام پژوهش به شیوه علمی را دارند تهیه و تدوین گردیده است. در این کتاب سعی شده تا ضمن رعایت سرفصل درس روش تحقیق در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد، مطالب به سادگی بیان شود تا دانشجویان بتوانند با مراجعه به آن به راحتی مطالب را یاد بگیرند و مورد استفاده قرار دهند. کتاب دارای ده فصل و دو ضمیمه می باشد. در فصل نخست به نقش پژوهش علمی پرداخته شده است. در فصل دوم علم و ماهیت علمی پژوهش مورد بررسی قرار گرفته است. در فصل سوم انواع روش های پژوهش و در فصل چهارم انواع طرح های پژوهشی اعم از کمی و کیفی توضیح داده شده است. در فصل پنجم به اصول تحقیق نظیر: انتخاب موضوع، بیان مسأله، طرح فرضیه و... پرداخته شده است. در فصل ششم عناصر پژوهش (مفاهیم، متغیر، نظریه) و در فصل هفتم جامعه و نمونه مطرح شده است. در فصل هفتم شامل روش های جمع آوری اطلاعات و فصل نهم آمار و اندازه گیری تحقیق (مقیاس های اطلاعات) و در فصل دهم نحوه تجزیه و تحلیل و تفسیر اطلاعات بیان شده است. با توجه به اینکه این کتاب از نظر محتوای آموزشی هر دو مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد را پوشش می دهد به اساتید و همکاران محترم پیشنهاد می شود که به تناسب سطح تحصیلی دانشجویان نسبت به تدریس مطالب مبادرت ورزند.

امید است مطالب ارائه شده در این کتاب مورد توجه و عنایت خوانندگان قرار گرفته و از اساتید محترم و دانش پژوهان گرامی تقاضا نمیدیم با ارائه بی نامی رزنده خود ما را در ارائه هر چه بهتر نسخه های آتی یاری فرمایند.

شهلا سهرابی - محمد رضا گروسی

العلم سلطان، من وجده صال و من لم يجده صيل عليه

"علم اقتدار است، (علم مساوی است با قدرت) هر کسی که علم پیدا کند، می تواند فرمانروایی کند. (هر ملتی که عالم باشد، می تواند فرمانروایی کند). هر ملتی که دستش از علم تهي باشد، (باید خود را آماده کند که) دیگران بر او فرمانروایی کنند." (مقام معظم رهبری، ۱۳۸۵)

دانش انسان به دلیل قوه احساس و تعقل همواره به دنبال کشف رابطه ها و پدیده ها بوده است. این مسئله نه تنها در ابتدای تولد انسان، بلکه بر اساس نظر دانشمندان در دوره جنینی نیز وجود دارد. در آن هنگام نیز جنین به مسائل اطراف خود حساسیت داشته و نوعی عکس انداز از محیط نشان می دهد. در واقع روحیه کنجکاوی به طور فطری در انسان وجود دارد. موضوع اصلی هر فعالیت های تحقیقاتی "حقیقت" است. انسان دانش خود را از هستی به دو طریق بررسی می کند: استنتاج منطقی و تجربه عملی؛ و تحقیق تلاشی آگاهانه و سیستماتیک برای دستیابی به حقیقت هستی است. حقیقت هیچ گاه نمی تواند به طور کامل بیان شود. همواره به تقریبی از آن دسترسی داریم. پارادایم ها واسطه بین انسان و حقایق هستی هستند. انسان به واسطه پارادایم هاست که جهان را می بیند و آن را برای خود تعریف می کند. پارادایم ها مجموعه ای از باورهای اساسی است که صورتی از جهان هستی را تصویر می کند. پارادایم ها مبنای برداشت و اقدامات انسان هستند. یک تحقیق باید در بستر یک پارادایم مشخص انجام گیرد تا بین مبانی فلسفی (معرفت شناسی و هستی شناسی) و متدولوژی ابزارهای آن سازگاری برقرار شود. آنچه متدولوژی تحقیق را تعیین می کند، هدف و پرسشی که تحقیق است. پای بندی به این موضوع تضاد بین فرآیند و نتایج تحقیق را مرتفع خواهد ساخت.